

PATVIRTINTA
Klaipėdos universiteto
Tęstinių studijų instituto
Tarybos 2013 m. spalio 17 d.
Nutarimas Nr. 45T-09

**NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ
VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neformaliojo mokymosi pasiekimų (*toliau - pasiekimų*) vertinimo ir kompetencijų pripažinimo tvarka parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo Įstatymo 17 str. 4 punktu, kuris teigia, kad „Neformaliojo švietimo būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip formaliojo švietimo programos ar kvalifikacijos dalis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta arba aukštosios mokyklos nusistatyta tvarka“ (2003 m. birželio 17 d, Nr.IX-1630), aktuali redakcija – 2010.01.21) ir 39 str. 1 punktu teigiančiu, kad „asmens formaliojo, neformaliojo ar savišvietos būdu įgyti mokymosi pasiekimai įteisinami įstatymų nustatyta tvarka išduotu dokumentu (pažymėjimu, brandos atestatu, diplomu), kurio turinį, formą ir išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija“, ir Švietimo ir mokslo ministro Įsakymu Nr.V-2319 (2010.12.31) patvirtintomis „Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose rekomendacijomis“.

2. Šioje tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853), Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatyme (Žin., 1998, Nr. 66-1909) ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (Žin., 2009, Nr. 54-2140) apibrėžtas sąvokas:

2.1. Ankstesnis mokymas(is), neformalus ir savaiminis mokymas(is) - mokymasis už formaliojo mokymo institucijų ribų, t.y. mokymasis per darbo patirtį, mokymai darbo vietoje, parengiamieji kursai, seminarai, savarankiškas mokymasis, atliekant savanorišką darbą ir mokymasis per veiklą bendruomenėje. Neformalus ir savaiminis mokymosi pasiekimų vertinimas ir pripažinimas yra kandidato savarankiška veikla, padedanti asmenims integruotis ar reintegruoti į formaliojo švietimo sistemą, darbo veiklą, visuomeninį gyvenimą.

- 2.2. **Ankstesnio mokymo(-si) vertinimas** - sisteminis mokymosi akreditavimas, nustatant, ar ankstesnio mokymosi pasiekimai galėtų būti pripažinti studijų kreditams gauti. Jis atliekamas savaiminio neformaliojo mokymosi rezultatus lyginant su standartais, keliamais tam tikram dalykui ar jo sandui.
- 2.3. **Mokymosi pasiekimas** – tai, ką asmuo įgyja, sužino, išmoksta įvairiose mokymosi aplinkose ir kas tampa asmeninių ar profesinių charakteristikų raiška.
- 2.4. **Mokymosi pasiekimų aplankas** – vertinimui pristatoma mokymosi pasiekimų, įgytų įvairiose aplinkose, visuma.
- 2.5. **Oficialus patvirtinimas/pripažinimas** – procedūra, taikoma tiems gebėjimams, kurie yra perkeliami iš vieno konteksto į kitą – iš laisvalaikio į darbą ar į formaliojo mokymo(-si) procesą. Perkėlimo iš vieno konteksto į kitą palengvinimas yra svarbiausias motyvas siekiant įtraukti kuo didesnę įgūdžių skaičių į pripažinimo procesą.
- 2.6. **Sertifikavimas** - pagrįstas diplomų ir/ar profesinių pažymėjimų suteikimas.
- 2.7. **Studijų krypties ar šakos kompetencijų aprašas** - žinių ir gebėjimų, būtinų neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų pripažinimui, visuma bei šių žinių ir gebėjimų nustatymo metodika.
- 3. Bendri įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo principai.** Svarbiausi *pasiekimų principai* – *prieinamumas, lankstumas, skaidrumas ir objektyvumas, patikimumas*.
- 3.1. *Prieinamumo principas.* Kvalifikacijos pripažinimas yra prieinamas visiems suinteresuotiems asmenims nepriklausomai nuo kvalifikacijos ar kompetencijų įgijimo būdo.
- 3.2. *Lankstumo principas.* Pretendentai turi teisę pateikti visus mokymosi pasiekimų, įgytų skirtingose aplinkose (šeimoje, darbovietėje, kursuose, stažuotėse, laisvalaikiu ir kt.) įrodymus. Mokymosi pasiekimų įrodymais gali tapti įvairūs dokumentai (darbdavio rekomendacija, komisijos atestacija, veiklos vertinimo posėdžių protokolai, vartotojų ar klientų atsiliepimai, seminarų metu gauti pažymėjimai ir kt.).
- 3.3. *Skaidrumo ir objektyvumo principas.* Vertinimas grindžiamas įrodymais, kad asmuo geba spręsti nacionaliniame profesiniame standarte (arba kompetencijų apraše, jei nėra standarto) nustatytus veiklos uždavinius. Vertinimo skaidrumui ir objektyvumui užtikrinti vykdomas laikantis vienodos vertinimo metodikos.
- 3.4. *Patikimumo principas.* Kvalifikacija, kurios pagrindą sudaro pasiekimai, pripažįstama tik tiems asmenims, kurie turi visas nacionaliniame profesijos standarte (arba kompetencijų apraše, jei nėra standarto) nustatytas kompetencijas.

4. Ši tvarka nustato reikalavimus ir procedūras neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu įgytų kompetencijų vertinimui.

5. Pasiekimų vertinimo ir pripažinimo tvarka taikoma asmenims, pageidaujantiems įvertinti neformaliojo būdu įgytus pasiekimus.

6. Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo pagrindas – profesijos standartas. Jei jo nėra – pagrindas studijų programoje numatytos kompetencijos.

6. Pretendentas pasirengia pasiekimų vertinimui ir kompetencijų pripažinimui siekdamas studijuoti pagal vieną ar kitą studijų programą, ginti baigiamąjį darbą, laikyti eksternu egzaminą.

7. Tarp pretendento ir Klaipėdos universiteto Tęstinių studijų instituto sudaroma sutartis, kurioje apibrėžiami abiejų šalių įsipareigojimai.

II. NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMOJE ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO ORGANIZAVIMAS

1. KONSULTAVIMAS:

1.1. Konsultavimas ir pasirengimas vertinimui vyksta visus kalendorinius metus.

1.2. Kandidatai, pageidaujantys dalyvauti vertinimo bei pripažinimo procedūroje, turi teisę dalyvauti orientaciniame seminare.

1.3. Vertinančios institucijos konsultantas konsultuoja pretendentą apie vertinimo procesą, teikiamos individualios konsultacijos rengiant mokymosi pasiekimų aplanką, sudaromas individualus konsultavimo planas.

1.3. Kandidatas gali savarankiškai rengti aplanką be andragogo konsultanto pagalbos arba kreiptis tokios pagalbos.

2. KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS IR PRIPAŽINIMAS:

2.1. Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo organizavimui ir vykdymui sudaromos dvi komisijos: Kandidatų priėmimo komisija; Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisija.

2.2. Kandidatų priėmimo komisija veikia nuolatos. Kandidatų priėmimo komisijos funkcijos:

2.3. Išanalizuoti kandidato prašymą, spręsti ar kandidatas turi teisę dalyvauti tolesnėje neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų procedūroje - mokymosi aplanko antros dalies rengime.

2.3.1. Pateikti kandidatams metodinių rekomendacijų medžiagą.

- 2.3.2. Pasiūlyti kandidatams andragogo konsultanto paslaugas antros dalies aplanko rengimo klausimais. Konsultacijos gali būti individualios ar grupinės, pagal numatytą ir suderintą su kandidatu(ais) tvarkaraštį. Konsultacijų pagrindą sudaro aplanko sudarymo metodologija ir kompetencijų technologijos.
- 2.3.3. Kontroliuoti kandidato mokymosi pasiekimų aplanko atitikimą formaliems reikalavimams.
- 2.3.4. Esant reikalui, paprašyti kandidatų papildomų dokumentų, papildomos informacijos, kuri padėtų atskleisti (detalizuoti) ryšius tarp vykdomos profesinės veiklos ir siekiamo diplomo.
- 2.3.5. Pateikti dokumentus Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisijai.
- 2.4. Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisija. Komisija sudaroma iš 5 – 7 narių rektoriaus įsakymu. Ne mažiau 1/3 narių sudaro KU profilinės katedros pedagogai. Komisija sudaroma kiekvienai vertinimo ir pripažinimo procedūrai. Komisijos sudėtis priklauso nuo to, kokią pripažinimo ir vertinimo rūšį (A ar B) ji atlieka. Jei vertinimu siekiama pripažinti teisę studijuoti pagal vieną ar kitą studijų programą, ar ginti baigiamąjį darbą, laikyti eksternu egzaminą, tai vertinimo bei pripažinimo komisiją sudaro universiteto autoritetingi akademiniai darbuotojai. Jei vertinamu siekiama vertinti ir pripažinti neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimai siekiant suteikti diplomą (pilnai ar dalinai), tai komisijos sudėtį sudaro universiteto akademiniai darbuotojai bei veiklos (verslo) pasaulio ekspertai.
- 2.5. Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisijos veiklos pagrindinė forma yra posėdis. Komisijos posėdžiai vyksta pagal iš anksto patvirtintą ir paskelbtą grafiką. Kad komisijos posėdis būtų teisėtas, posėdyje negali nedalyvauti daugiau kaip vienas jos narys.
- 2.6. Pokalbio su kandidatu klausimai turi atitikti siekiamo diplomo lygį. Komisijos nariai pokalbio metu turi išsiaiškinti, ar kandidatas geba turimas kompetencijas perkelti ir pademonstruoti skirtinguose veiklos kontekstuose.
- 2.7. Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisija priima sprendimą dėl pilno ar dalinio mokymosi pasiekimų pripažinimo remdamasi: pokalbio su kandidatu rezultatais; mokymosi pasiekimų aplanko analize; konkrečios realios ar imituojančios veiklos situacijos analize.
- 2.8. Neformalaus ir savaiminio mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo komisija gali priimti tokius sprendimus:

2.8.1. Pripažinti teisę studijuoti pagal pasirinktą studijų programą ar jos dalį, ginti baigiamąjį darbą ar laikyti egzaminus eksternu; pasiūlyti rinktis kitą studijų programą nei buvo siekiama; atmesti prašymą, leisti studijuoti pagal pageidaujamą studijų programą ar ginti baigiamąjį darbą/ laikyti egzaminus.

2.8.2. Pripažinti mokymosi pasiekimus, įgytus įvairiose mokymosi aplinkose, ir išduoti diplomą; dalinai pripažinti mokymosi pasiekimus ir nurodyti, kokius modulius reikia išklaudyti ir išlaikyti egzaminus, siekiant pageidaujamo diplomo; nepripažinti mokymosi pasiekimų, įgytų neformalaus ir savaiminio mokymosi būdu.

3. KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMAS:

3.1. Pripažinti kompetencijų vertinimo rezultatai yra įskaitomi kaip studijų pasiekimai.

3.2. Įskaitoma ne daugiau kaip 75 proc. ketinamos studijuoti studijų programos apimties.

3.6. Klaipėdos universiteto Tęstinių studijų instituto patvirtintų programų moduliai gali būti įskaitomi kaip studijų programos dalis pagal jų apimtį kreditais ir atitikimą studijų programai (1 pav.).

4. KOMPETENCIJŲ PRIPAŽINIMO ĮFORMINIMAS

4.1. Pretendentai Klaipėdos universiteto Rektoriui pateikia prašymus: dalyvauti vertinimo ir pripažinimo procedūroje ir dalyvauti orientaciniame seminare.

4.2. Teikiamų konsultacijų pretendentams apskaita žymima Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo konsultacijų žurnale.

4.3. Pretendento kompetencijų įrodymai pateikiami mokymosi pasiekimų aplanke, kuris registruojamas Mokymosi pasiekimų vertinimo ir pripažinimo žurnale ir saugomas KU Tęstinių studijų instituto archyve.

4.4. Komisija savo išvadas apie pasiekimų įvertinimą ir studijų rezultatų įskaitymą įrašo nustatytos formos pasiekimų įvertinimo ir dalykų įskaitymo kortelėje, prideda vertinimo metu užpildytus dokumentus (pretendento mokymosi pasiekimų aplanką, pokalbio protokolus ir kt.), pasirašo ir perduoda koordinatoriui.

4.5. Įskaitytų dalykų pavadinimai, jų apimtis kreditais ir įvertinimai įrašomi išduodamo diplomo priede (priedėlyje) ar akademinėje pažymoje vietoj studijų programoje numatytų dalykų.

4.6. Visi dokumentai, įrodantys pretendento pasiekimus (mokymosi pasiekimų aplankas, protokolai, žinių patikrinimo testai ir kt.) perduodami KU Tęstinių studijų instituto archyvui.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

5. APELIACIJOS PATEIKIMAS

5.1. Jei asmuo nesutinka su sprendimu dėl kompetencijų vertinimo ir pripažinimo, jis turi teisę per 20 dienų nuo atsakymo gavimo dienos pateikti apeliaciją KU Rektoriui.

5.2. Apeliacijų dėl kompetencijų vertinimo ir pripažinimo nagrinėjimui KU Rektoriui sudaro apeliacinę komisiją, susidedančią iš 3 narių. Į komisiją įeina atitinkamos katedros vedėjas, vienas direktoriaus paskirtas atitinkamos studijų programos dėstytojas, vienas iš veiklos pasaulio atstovų.

5.3. Apeliacinė komisija gautą skundą išnagrinėja ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų ir pateikia raštišką atsakymą skundą padavusiam asmeniui.

6. FINANSAVIMAS

6.1. Už kompetencijų vertinimą, pripažinimą yra imamas nustatyto dydžio mokestis, kurį sudaro:

6.1.1. Prašymo registracijos ir metodinės medžiagos mokestis; orientacinio seminaro mokestis; andragogo konsultanto paslaugos mokestis (jei tokios paslaugos reikia); vertinimo ir pripažinimo komisijos paslaugos mokestis.